

Пише:
Спаса
Бошњак

Vankuver, novembra 2007.

STARI TRAGOV I U PESKU

Poslednji talas emigracije iz bivše Jugoslavije zahvatio je mnoge rok muzičare koji su iza sebe ostavljali uspešne karijere, a onda bili prinuđeni da počinju od početka. Jedan od njih je i Đorđe Ilijin, klavijaturista i flautista kulturne beogradske grupe *Tako*. Ovu grupu pamtimo kao paradigmu nečega što se zvalo progresivni rok, a uključivalo je malo kompleksniji pristup rock'n'rollu. Taj pristup je, između ostalog, podrazumevao pravljenja dugačkih kompozicija (nekad i preko 20 minuta tj. cela strana LP ploče), primenu nekih muzičkih obrazaca iz klasične muzike (aranžmani i orkestracija), upotrebu instrumenata koji nisu tipični za rok (flauta, saksofon, čembalo, mandolina, violina...), dugačke solo deonice na gitari ili klavijaturama i tematski definisane ploče tzv. konceptualne albume. Sve ovo navedeno karakteriše rad grupe *Tako* i još nekoliko bendova sa domaće rok scene kao što su npr: *Pop mašina*, *Drugi način* ili *Igra staklenih perli*. Progresivni rok je svoj pik u svetu doživeo krajem sedamdesetih godina, da bi iznenada bio oduvan od strane surovih momaka sa zihernadlami u ustima i lancima na iscepanim jaknama koji su zbog svog izgleda dobili pogrdno ime *pankeri*. Oni nisu imali pojma o tome šta je to orkestracija (mnogi baš nisu dobro ni vladali osnovama sviranja svojih instrumenata), ali su svoju energiju kanalisali u organizovani i vrlo uspešno dizajnirani bunt. Ubrzo se ovaj agresivni stil transformisao u malo pitomiji i definitivno muzički sofisticiraniji *new wave*.

Možda je u pitanju koincidencija, ali i grupa *Tako* je prestala sa radom baš u vreme bujanja jugoslovenskog novog talasa. Za vreme svog postojanja objavili su dva izuzetne albuna: *Tako* (1978.) i *U vreći za spavanje* (1980.). Ovo ploče i danas stoje u samom vrhu muzički najkvalitetnijih proizvoda jugoslavenske rok muzike, a zbog svog ograničenog tiraža predstavljaju prave dragulje za kolekcionare. Srećom ovi albumi su početkom devedestih doživeli svoja vinilna reizdanja, a CD verzije je objavio jedan brazilski izdavač i mogu se naručiti preko Interneta.

Đorđe Ilijin, basisata Dule Ćućuz, gitarista Miroslav Dukić i bubnjar Slobodan Felekatović bili su vrlo uspešni i na nastupima pred publikom. Istorija beleži da su upravo oni otvorili legendarni *Koncert kod Hajdučke česme*, a potpisnik ovih redova dobro pamti i njihov koncert na kalemegdanskoj tvrđavi u leto 1978. godine. Izuzetna je šteta što grupa *Tako* iz sebe nije ostavila bar još nekoliko ploča i time još više učvrstila visoku poziciju koju zauzima u istoriji domaćeg roka.

Dve godine posle raspada grupe koji se desio 1981. godine Đorđe Ilijin objavio je solo album pod naslo-

vom *Zabranjeno prislušivanje* (CD izdanje italijanski *Mellow Records*). Devetu deceniju prošlog veka Đorđe provodi radeći kao nastavnik muzike, producent i snimatelj, da bi krajem iste do-speo u New York. Tu ga i danas zatiče-

Đorđe Ilijin

mo, a intervju koji sledi napravili smo preko elektronske pošte:

Kišobran: Kada si došao u New York i zašto?

Đ. Ilijin: Došao sam krajem osamdesetih da završim kurs za tonskog snimatelja i eventualno snimim album, ali je onda počeo rat u Jugi pa sam ostao evo skoro dve decenije.

Kišobran: Da li se i dalje baviš muzikom?

Đ. Ilijin: Da, sviram klavir u jednoj baletskoj školi u Harlemu već šesnaest godina i komponujem balette. Usput radim muziku za film, TV reklame i pozorište.

Kišobran: *Tako* pamtimo kao jedan od kulturnih beogradskih bendova s kraja sedamdesetih koji je svirao progresivni rok. Zašto ste prestali sa radom posle samo dva objavljena albuma?

Đ. Ilijin: Mene čudi da smo i toliko izdržali jer smo bili vrlo napeti i opterećeni uspehom. Većito smo bili u nekim sukobima i međusobnom utakmicama.

Posle odlaska bubnjara i oproštajnog koncerta na Filozofskom fakultetu 1981. godine nismo više nikada zasvirali zajedno.

Kišobran: Muzika grupe *Tako* je bila stilski kompatibilana sa velikim

rok bendovima iz sedamdesetih: *Pink Floyd*, *Camel* ili *Jethro Tull*. Početkom devete decenije prošlog veka ovi bendovi su bili skoro zbrisani sa scene pod navalom novog talasa. Da li možemo da kažemo da je i *Tako* snašla ista sud-

bina u Jugoslaviji?

Đ. Ilijin: Da. Novi talas je prekrrio stare tragove u pesku. Nove generacije su donele novu estetiku, To kako smo mi svirali je postalo preteško, mračno i smarajuće možda i nama samima.

Kišobran: Vaši koncerti su često bili svojevrsni audio-vizuelni eksperimenti. Odsvirali ste koncert u Domu omladine na kome ste eksperimentisali sa kvadrofonskim zvukom, a sećam se odlično i koncerta na Kalemegdanu 1. jula 1978. godine, koji je bio pravi rok događaj te sezone. Kakva su tvoja sećanja na te svirke?

Đ. Ilijin: Na taj "kvadrofonski koncert" u beogradskom Domu omladine došlo je mnogo ljudi iz industrije da vide o čemu se radi. To je ustvari bio dupli stereo sa dva para zvučnika, pa je Robert Nemeček za miksetom šetao zvuk u krug. Eksperimentisalo se zaista koliko se moglo. Kalemegdanski koncert je bio jedan od najlepših u našoj karijeri. Koncert je bio besplatan, a okupilo se oko pet hiljada ljudi u ju toj magičnoj atmosferi stare tvrđave.

Kišobran: Avgusta 1977. otvorili ste koncert *Bijelog dugmeta* kod Hajdučke česme u Beogradu koji je verovatno najveći rok događaj u staroj Jugoslaviji. Posle vas su nastupili *Leb i sol* i još neki bendovi. Kako je došlo do toga da tamo nastupite?

Đ. Ilijin: Peca Popović je to organizovao, pa nas je posle Bregović pozvao na turneju sa *Dugmetom*. Posle te turneje smo bez kompromisa mogli da snimimo sta smo hteli. Ljudi su nas prihvatili takve kakvi jesmo. Inače, pre toga je bilo dosta pritisaka da promene-

mo pravac kojim smo krenuli.

Kišobran: Posle raspada grupe *Tako* nijedan od članova grupe više nije zasvirao u nijednom drugom bendu. Kako ti to objašnjavaš?

Đ. Ilijin: Ja sam svirao na mnogim projektima koje sam snimao u Studiju *Akvarijus*. I u Americi sam svirao sa nekoliko bendova, ali to nije moglo da se poredi sa *Takovcima*. Za ostale članove ne znam, jer se posle raspada grupe nismo tako često viđali.

Kišobran: 1983. godine objavio si solo album *Zabranjeno prislušivanje* na kome nastavljaš sa muzičkim stilom koji je negovala grupa *Tako*.

Da li si samo želeo da ostaneš dosledan tom zvuku ili se nisi našao u novotalasnoj muzici koja je tada dominirala Jugoslavijom?

Đ. Ilijin: Nisam se osećao pripadnikom nekog pravca i hteo sam da ostvarim ono što sam želeo i nosio u duši u to vreme. U tom mom solo eksperimentu su mi pomogli Vladimir Furduj na bubnjevima i hor Doma omladine iz Sremske Mitrovice. a snimao me je i producirao Robert Nemeček.

Kišobran: U drugoj polovini osamdesetih godina bavio si se snimateljskim i producentskim radom. Sa kojim si muzičarima saradivao?

Đ. Ilijin: U najlepšem sećanju su mi ostali Laza Ristovski (odnedavno pokojni –prim.S.B.), Kornelije Kovač, Zoran Radetić, Sava Bojić (koji je svirao gitaru u prvoj postavi grupe *Tako*), Tifa, *Vatreni poljubac*, grupa *Ruž*, Bajaga, Marina Perazić, Firči, Ted Yanni, *EKV*, Nera, Zlatko Manojlović, Maja Odzaklijevska... Od svih tih predivnih muzičara sam toliko mnogo naučio da cu im večno biti zahvalan. Od narodnjaka pamtiću Cecu Velicković, Snežanu Savić, Gordanu Božinovsku, Hoki-ja, Halida Muslimovića, Zlatu Petrović, Draganu i *Ljute papricice*, Hanku Paldum...

Kišobran: Kad si poslednji put bio u Srbiji i da li si sreo svoje bivše prijatelje iz benda i druge saradnike?

Đ. Ilijin: Odlazim dva puta godišnje kad imam raspust u školi. Vidim se sa mojim drugarima iz benda, sa Robijem, Jugoslavom Vlahovićem, koji je radio omote za *Tako* i omot za *Zabranjeno prislušivanje*. Na žalost ne stižem nikad da vidim sve koje bih želeo.

Kišobran: Da li planiraš da objaviš nešto od svoje muzike koju si komponovao poslednjih godina?

Đ. Ilijin: Nemam nikakav tematski material za CD, ali imam nekoliko sati muzike koju sam komponovao za filmove i balette. Voleo bih to da podelim nešto od toga sa onima koji me se još sećaju.

Kišobran: Pošto su u modi reunion turneje i koncerti velikih grupa iz sedamdesetih, ima li ikakve šanse da se grupa *Tako* ponovo okupi i odsvira neki koncert ili turneju?

Đ. Ilijin: Mi o tome uvek pričamo, pa će se to možda i desiti. Samo Bog to zna. ♦